

‘Denken vanuit de kansen in het normale samenleven’

*historisch beeldmateriaal van de bevrijding van Zwolle; Archief Historisch Centrum Overijssel

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

Juni 2019

ChristenUniefractie Zwolle

Ruben van de Belt - Wietse de Boer - Jolien Elshof - Reinier Mulder

Jacob Raap - Gerdien Rots - Ruth Stoorvogel

Helden, toen en nu

Afgelopen 6 juni was het 75 jaar geleden dat de geallieerde troepen de grootste invasie in de geschiedenis begonnen. Om ons land en heel West-Europa te bevrijden van het totalitaire regime van nazi-Duitsland. Ontzagwekkend! De moed en de opofferingsgezindheid die de jonge Britten, Canadezen, Polen en Amerikanen hadden omdat ze ons dezelfde vrijheden gunden als waar zij ook van genoten. Wat een helden! Wat ook erg veel indruk maakte is dat ze, in vergelijking met nu, over zulke beperkte technische en communicatieve mogelijkheden beschikten. De hele naoorlogse periode, al die afgelopen 75 jaren, kenmerken zich door technologische vooruitgang: zoveel technische oplossingen voor allerlei problemen, zoveel opgebouwde kennis, expertisen en specialismen. Op alle terreinen. Dat heeft ons ontzettend veel waardevols gebracht. En tegelijkertijd stelt het ons voor nieuwe vragen. Bijvoorbeeld de vraag in de zorg of alles wat technisch mogelijk is, ook bijdraagt aan de kwaliteit van leven. Of de vraag of we over economische belangen willen heenstappen om de technische mogelijkheden in te zetten voor circulaire doelen die de natuurlijke bronnen van de aarde niet verder uitputten. En de vraag hoe we in al onze complexe juridische procedures en formulieren weer kunnen versimpelen naar de taal die iedereen kent en begrijpt.

In de tijd waarin wij leven, al 20 jaar op weg in de 21ste eeuw, is het de kunst om de vruchten te plukken van alle specialistische technologische vooruitgang zonder het normale samenleven uit het oog te verliezen. Daarom is dat het thema van onze algemene beschouwingen: denken vanuit de kansen in het normale samenleven. Het normale samenleven waarvoor 75 jaar geleden zulke grote offers zijn gebracht. Daarbij vergeleken vallen de offers die mensen in onze tijd brengen haast in het niet, maar toch mogen ook de helden van onze tijd in de schijnwerpers staan: de leraar die minder gaat werken om als mantelzorger voor zijn zieke vrouw te zorgen, de automonteur die nooit zo nadacht over de opwarming van de aarde maar sinds hij zonnepanelen heeft (en zijn energierekening ziet afnemen) met trots denkt aan zijn kleindochter, ook hij is een held van onze tijd. Net als de advocate die naast haar drukke baan in haar schaarse vrije tijd een buurtgenoot helpt om de administratie op orde te krijgen, ook zij is een heldin. Helden omdat zij de kansen in het normale samenleven zien en daarmee van betekenis zijn voor de mensen om hen heen.

Perspectiefnota 2020-2023: balans

Met dat in ons achterhoofd bekijkt de ChristenUnie de eerste perspectiefnota van dit college. Het eerste dat opvalt is dat het college kiest voor een zorgvuldige balans in alle investeringskeuzes. En dat is knap. Want wie het nieuws een beetje volgt, weet dat er in gemeenteland veel te doen is. De decentralisaties uit 2015 stellen gemeenten voor flinke uitdagingen. Dat heeft alles te maken met de forse bezuinigingen die het Rijk oplegde. Daardoor kampen veel gemeenten met tekorten op de zorg, die worden afgedekt met eigen gemeentelijke middelen. Maar daardoor is het voor veel gemeenten nu lastig is om te blijven investeren in voorzieningen, zoals de lokale sporthal, de monumentale kerk of de rommelige wijkwinkelstraat. Kijken we naar Zwolle, dan zien we dat we wél een nieuwe WRZV-hal bouwen, de Grote Kerk opknappen, en de Diezerbrink herontwikkelen. Dat kan in Zwolle dankzij het zorgvuldig uitgebalanceerde beleid dat Zwolle al jaren voert en dat ook dit college kenmerkt. De ChristenUnie is onder de indruk van het lef en leiderschap, in combinatie met een groot verantwoordelijkheidsbesef voor het algemeen belang, dat dit college toont.

Denken vanuit de kansen in het normale samenleven voor het sociaal domein

Als wij nadenken over waar we over tien/twintig jaar willen staan met het beleid in ons sociaal domein, dan is er één centrale gedachte: “herwaarderen van de kansen in het normale samenleven en professionele zorg is daarop aanvullend indien nodig”. Dat betekent dat de gemeente bij alle investeringen die zij doet moet nagaan of het bijdraagt aan het normale samenleven van Zwollenaren in welke levensfase dan ook. En dat professionele zorg wordt ingezet met maatwerk en zoveel mogelijk onder regie van de cliënt zelf. Dat moet volgens ons het leitmotiv zijn in de veranderingen in de zorg. En dan zijn we blij met de keuzes van dit college:

- Blij dat Zwolle een vuist maakt tegen mensenhandel en de slachtoffers kans geeft om een normaal leven in vrijheid op te bouwen. We hopen echt dat de inzet hierop van grote waarde wordt voor elk mensenleven!
- Blij met de extra ondersteuning voor het vele vrijwilligerswerk dat Zwollenaren doen. Al die vrijwilligers in onze stad, ook zij zijn de helden van deze tijd.
- Blij dat het college kiest voor uitbreiding van het project Veilig en Vitaal Thuis. Want dit project stelt ouderen in staat om langer thuis te wonen in hun vertrouwde omgeving. Wij zijn blij met de uitbreiding van dit project en u weet, uiteindelijk gunnen wij dit alle senioren Zwollenaren. Ook lijkt het ons waardevol om zingeving als aandachtsgebied toe te voegen. Ruimte voor het stellen van levensvragen en het doorgeven van levenswijsheid.
- Blij met het investeringsbeleid voor Jeugd. Want hierin wordt gewerkt aan een gezond en positief opvoedklimaat vanaf het vroege begin van een mensenleven. En doen zich bij het opgroeien onderweg vragen of problemen voor, dan lossen we die zo licht als mogelijk, (zoveel mogelijk in het normale samenleven) op. Daarvoor zijn wel nieuwe arrangementen nodig, bijvoorbeeld korte vormen van uit-huis-opvang om een echte uithuisplaatsing te voorkomen. Ook denkt de ChristenUnie dat het in positie brengen van het netwerk nog veel meer aandacht moet krijgen. De Jeugdwet stelt het ‘familiegroepsplan’ verplicht. Maar in de praktijk wordt daarmee nog maar weinig gewerkt. Ook komen jeugdwerkers nauwelijks toe aan de Eigen Kracht-centrales die hier in Overijssel zijn bedacht en van zo grote waarde zijn gebleken. We verwachten hierover maatregelen terug te vinden in de hervormingsagenda.
- Het college stelt als besparing in het sociaal domein voor om terug te gaan naar één aanbieder WMO-hulpmiddelen waarbij in de aanbesteding scherper wordt gestuurd op prijs dan op kwaliteit. De ChristenUnie heeft hierover ernstige zorgen, omdat we niet terug willen naar de situatie van twee jaar terug, waarbij veel cliënten echt slecht behandeld werden.
- Blij met een steeds integralere manier van kijken naar sport, gezondheid en de inrichting van de ruimte. Dat past bij het benutten van de kansen in het normale samenleven. We gaan akkoord met de huidige incidentele financiering voor de consultant aangepast sporten, maar wat ons betreft zoekt het college verder naar structurele financiering voor na deze periode.
- Over de resultaten op het gebied van participatie zijn wij teleurgesteld. In tijden van hoogconjunctuur moeten we toch grotere stappen kunnen zetten. We krijgen de indruk dat de fusie van Wezo/WRA teveel aandacht opslokt voor intern zaken, terwijl de kansen in het normale samenleven en werken voor Zwollenaren die nu aan de kant staan onvoldoende worden benut. Wat is er nodig om naar een verdubbeling van de resultaten te gaan?

Denken vanuit de kansen in het normale samenleven voor het fysiek domein

Onlangs hield de ChristenUnie een filmavond over Jane Jacobs, die een heel eigen visie op stedenbouw had. Met haar scherpe oog voor de gebruikers van de stad, ging zij in tegen het moderne rationele naoorlogse bouwen. Zij zag de waarde van het contact dat mensen hebben in het normale samenleven op de stoepen in buurten, pleinen en parken. Ze propageerde de noodzaak van diversiteit, gemengd gebruik, verkavelde en kleine bouwblokken en het gebruik van oude gebouwen. De ChristenUnie vindt het van grote waarde dat deze inzichten een inspiratiebron vormen voor ons college. Want als wij denken aan de sprong in stedelijkheid die Zwolle gaat maken van 128.000 naar 140.000 inwoners en mogelijk verder, dan willen wij dat die sprong voorwaarts tegelijkertijd een verdiepingsslag wordt. Een verdiepingsslag van de menselijke maat waar Zwolle bekend om staat. Op die manier draagt de fysieke omgeving bij aan het creëren van kansen in het normale samenleven.

- Daarom zijn we blij met de vele inbreidingsplekken. De plannen voor woningbouw aan de Zwartewaterallee, waardoor de wijken Holtenbroek/Aa-landen en Dieze beter aan elkaar verbonden raken. Denk ook aan de Zwarte Waterzone in Holtenbroek en Groot Weezenland. Daarbij vinden we het van groot belang dat rekening wordt gehouden met de behoefte aan zogenaamde klooi-plekken, met name voor kinderen, zodat zij – ook al groeien ze op in een stad – toch plekken vinden om hutten te bouwen en in de natuur buiten te spelen.
- In dat kader noemen we ook de plannen voor het Stinspark in Westenholte. De gemeente ondersteunt dit nu alleen in de planfase. Maar straks moet bij fondsen financiering worden gevonden voor de uitvoeringsfase. We willen dat de gemeente ook dan ondersteuning biedt.
- Het voorstel om van de twee projecten Spoorzone en Binnenstad te integreren tot één project, ondersteunt de ChristenUnie. Het is vooral dit gebied waar de sprong in stedelijkheid zichtbaar zal worden. Het beschermd stadsgezicht bewaakt de historische waarden van de binnenstad. Maar voor de Spoorzone brengen wij graag onze motie uit 2009 in herinnering waarin wij opriepen om hier juist moderne, ambitieuze architectuur toe te passen.
- In het verlengde daarvan valt het ons op dat voor de architectuurbiënnale 2020 geen middelen zijn gereserveerd, terwijl wij van mening zijn dat de recente biënnales van waarde waren voor het architectuurklimaat in de stad.
- Voor de terrasrijke pleinen en straten in de binnenstad hebben we in het coalitieakkoord aangegeven dat we gaan werken met time-slots voor auto's, zodat het 'dominant gebruik' bepalend wordt. Hiervan zien we nog niets terug. Wij kijken daar wel naar uit.
- Ook vragen we extra aandacht voor de gastvrijheid van de binnenstad. Tot lunchtijd rijden er nu vaak nog vrachtwagens en busjes in de Diezerstraat om goederen af te geven. De ChristenUnie vindt dit geen fraai onthaal voor bezoekers in de ochtenden. We vragen het college of de poller (die nu pas om 11.00 uur omhoog gaat) eerder omhoog kan.
- In onze stad zijn nog prachtige verborgen schatten, zoals de kelder onder het oude Stadhuis. Dit is een aansprekende plek die prima kan worden benut voor uitvoerende kunst. Dat gebeurde in het verleden, maar nu niet meer. Wij willen dat de gemeente meer inzet op het benutten van deze verborgen schatten.
- Onze Johan Rudolph Thorbecke was niet van zijn stuk te krijgen voor het stationsplein. Dat was natuurlijk een geweldig verhaal. Het herplaatsen van het beeld leeft onder Zwollenaren. We vragen het college om deze betrokkenheid te benutten en hun ideeën over een waardige nieuwe plek in het centrumgebied Spoorzone/binnenstad mee te wegen.

Denken vanuit de kansen in het normale samenleven voor de duurzaamheidsopgaven

Ook op het gebied van schone energie, klimaatadaptatie, circulaire economie en mobiliteit wil de ChristenUnie de kansen in het normale samenleven benutten. En dat gaat leiderschap en lef van ons vragen. Wij willen leren van de uitslagen van de Provinciale Statenverkiezingen: hoe kan het dat zoveel mensen (waaronder veel jongeren) kiezen tussen óf klimaatactivisme óf klimaatscepsisme? Wij mogen het niet laten gebeuren dat deze discussie verder polariseert en dat mensen zich niet serieus genomen voelen. Dus moeten we het lef hebben om echt te luisteren naar inwoners die moeite hebben met de snelheid van de veranderingen. Verwijzen naar landelijke ambities is niet genoeg. Een gezamenlijk eigen Zwols verhaal is nodig. Dat ontstaat vanuit het normale samenleven in Zwolse straten en buurten. Zwollenaren die zelf eigenaar worden van de energiebronnen in hun buurt. Zwollenaren die zelf hun straat meer klimaatbestendig maken. Zwolse ondernemers die samenwerken aan nieuwe ketens van afval naar grondstof. Ons beleid moet erop gericht zijn dat Zwollenaren zelf de duurzaamheidskansen in het normale samenleven benutten, en daar plezier aan beleven en voordeel van genieten. In dat kader het volgende over de keuzes uit de perspectiefnota:

- We zijn blij met structureel meer geld voor de energietransitie, passend bij de langjarige inspanningen die nodig zijn om Zwolse initiatieven te ondersteunen. Wat ons betreft zetten we vol in op Zwols eigenaarschap. Zo is bijvoorbeeld de aanvankelijk kritische houding van veel Tolhuislanden-bewoners veranderd in een samenkracht van mensen die hun eigen plan maken en daarvoor intrinsiek gemotiveerd raken. Dáár moet de gemeente dus op inzetten: heldere doelstellingen, heldere locatiekeuzes en vervolgens eigenaarschap bij inwoners zelf.
- Ook zijn we zeer tevreden met het verder investeren in de koppositie die wij als gemeente hebben op het vlak van klimaatadaptatie. Als één van de eerste gemeenten hebben we een volwaardige adaptatie-strategie. Die koppositie zien wij op allerlei concrete en huiselijke manieren terug en het levert ook nog financieel voordeel op. Hoe gaaf is het bijvoorbeeld dat we in Zwolle door een innovatieve manier van rioleringsonderhoud geld besparen dat we vervolgens weer kunnen investeren in klimaat adaptatieve maatregelen.
- Ook zijn we blij met de aangekondigde prioriteit van investeringen in verkeersveiligheid en innovatie. Juist nu de wegen en fietspaden steeds drukker worden en nieuwe vormen van mobiliteit aan een opmars bezig zijn. Wel zien we voor de concretisering hiervan erg uit naar de mobiliteitsvisie en de bijbehorende investeringsagenda. We geven alvast aan dat de veiligheid op fietspaden voor ons een belangrijk aandachtspunt wordt.
- Doordat steeds meer mensen Zwolle bezoeken, wordt het gemengd gebruik van voetgangers en fietsers in de binnenstad steeds spannender. Het fietsen-vraagstuk in de binnenstad wordt urgenter. We denken dat een fiets-hoofdroute in de binnenstad van toegevoegde waarde kan zijn, waarmee fietsers en wandelaars iets meer van elkaar worden gescheiden.
- We vinden het goed dat de gemeente werk maakt van circulair inkopen en daarin een voorbeeldfunctie vervult. Wel vragen we de wethouder te reflecteren op de verhouding tussen de keuze in de PPN en de ambities op het gebied van circulaire economie als onderdeel van de strategische agenda.

Samen komen we verder

Zwolle, en de Regio Zwolle, kenmerken zich door een cultuur van samenwerken en elkaar iets gunnen. Dat is geweldig waardevol! Die cultuur stelt ons in staat om de kansen te benutten in het normale samenleven. De kansen van alle naoorlogse technologische vooruitgang. Ook de kansen van de bereidheid van mensen om moed te tonen en iets van je eigen tijd op te offeren voor anderen. Dat vraagt om blijvende aandacht of iedereen is aangehaakt. Op regionaal niveau, maar ook op gemeentelijk niveau. Om te voorkomen dat mensen afhaken, is het van groot belang dat we helder en simpel (in de zin van duidelijk en eenvoudig) blijven communiceren. De ChristenUnie is dan ook erg blij met het voortgaan van het versimpelteam.

Net als in de rest van Nederland zien we in Zwolle de neiging dat maatschappelijke discussies sterk polariseren in voor- en tegenstanders. Denk aan de recente Sinterklaasintocht. In een stad met de cultuurkenmerken van samenwerken en elkaar iets gunnen, vindt de ChristenUnie het belangrijk dat wij nadenken over hoe wij als stadsbestuur bijdragen aan een respectvol maatschappelijk debat dat de samenleving verder brengt in plaats van uit elkaar drijft. Wij vragen het college om hierover na te denken en zo mogelijk met voorstellen te komen.

Afsluitend

75 jaar vrijheid. Het heeft ons veel gebracht, waarvoor we de helden van toen nog steeds immens dankbaar zijn. De moed en opofferingsgezindheid van toen sporen ons aan om in ons leven van nu wijze keuzes te maken en de kansen in het normale samenleven te benutten. Iemand die daarin een groot voorbeeld stelde was de Amerikaanse dominee en politiek leider Martin Luther King. Vrij geparafraseerd, zei hij: "Je begint als individu pas echt te leven, als je uitstijgt boven je eigen belangen naar de brede belangen van de hele mensheid." Die wijsheid inspireert onze fractie en die geven we graag door!

